

Akwụkwọ Daniel—Nọmba Iri Atọ na Asatọ

Imeghe Ọla Dị Oké Ọnụ Ahịa: Nrọ Amụma William Miller na Mweghachi nke Eziokwu

Jeff Pippenger
2024-01-02

N'arọ Miller, e zitere ya otu igbe site n'aka a na-ahughị anya. N'arọ ya, e mere ka ọ ghọta akụkụ igbe ahụ dị ka "isii square" site na "iri inch." Iri a mbara site n'isii e mere square hà nhata narị atọ na iri isii, nke na-anọchi anya ụbọchị ndị dị n'otu afọ amụma. E nyere Miller otu igbe nke nwere ozi ahụ a ga-ekwusa, ma ozi ahụ a ga-ekwusa dabere n'usoro ahụ na otu ụbọchị n'amụma Akwụkwọ Nsọ na-anọchi anya otu afọ. Igbe ahụ bụ Akwụkwọ Nsọ, ma n'ebe Miller nọ, a ga-ele Akwụkwọ Nsọ anya n'akụkụ nke ụkpurụ "ụbọchị maka otu afọ" n'amụma Akwụkwọ Nsọ.

"N'ejikọta ya na Okwu Chineke, e nwere igodo nke na-emepe igbe akụ dị oké ọnụ ahịa, ka afọ ju anyị ma mee ka obi dị anyị uto. Obi na-adị m ekele maka ihè ọ bụla. N'ọdịnihu, a ga-akọwa ahụmahụ ụfọdụ nke ugbo a bụ ihe omimi nke ukwuu nye anyị. E nwere ahụmahụ ụfọdụ anyị puru ghara ighọta nke ọma ruo mgbe ihe a na-anwụ anwụ ga-eyikwasị anwughị anwụ." Manuscript Releases, volume 17, 261.

E nwere "igodo" e jikọtara na akpa ozu ahụ n'ọhụ Miller, nke nọchiri anya usoro ọrụ ahụ e duru Miller ka o jiri ruo ọrụ.

"Ndị ahụ na-arụ ọrụ n'ikwusa ozi nke mmụọ ozi nke atọ na-enyocha Akwụkwọ Nsọ n'otu atumatu ahụ Nna Miller nabatara. N'akwụkwọ nta a kpọrọ Views of the Prophecies and Prophetic Chronology, Nna Miller na-enye iwu ndị a dị mfe ma nwee ọgụgụ isi ma dịkwa mkpa maka ọmụmụ na nkọwa nke Bible:—"

"[A hụrụ iwu nke otu ruo na ise n'uzọ e si kwuo ha.]"

"Nke a dị n'elu bụ akụkụ nke iwu ndị a; ma n'ịmụ Akwụkwọ Nsọ anyị, anyị niile ga-eme nke ọma ma ọ buru na anyị ege ntị n'ụkpurụ ndị e deputara." Review and Herald, November 25, 1884.

Mgbe Miller mepere akpa ahụ, ọ hụrụ "udị na nha dị iche iche nke ọla dị oké ọnụ ahịa, dayamond, nkume dị oké ọnụ ahịa, na mkpuru ego ọlaedo na ọlaocha nke udị nha na uru ọ bụla, e doziri ha nke ọma n'ebe ha kwesiri n'ime akpa ahụ; ma otu ahụ e si dozie ha mere ka ha na-egosiputa ihè na ebube nke nanị anyanwụ ka ha hà." Miller chọputara ọla nke eziokwu ndị mejuputara eziokwu ntọala nke Adventizim. Eziokwu ndị ahụ ọ hụrụ ka "e doziri" n'usoro zuru okè ma na-egosiputa ihè nke anyanwụ.

Miller wee tinye eziokwu ndị ahụ "n'elu tebụl etiti" ma kpọọ mmadụ niile ka ha "bịa hụ." "Bịa hụ," bụ akara e ji atụ ihe e si n'imeghe akàrà dị n'akwụkwọ Mkpughe, ma Miller na-anọchite anya ndị amamihe ahụ na-aghọta ozi Daniel nke e meghere nke ọma n'afọ 1798. Eziokwu ndị ahụ Miller tinyere n'elu tebụl bụ eziokwu ndị e meghere nke ọma sitere n'akwụkwọ Daniel, nke Ọdum nke

ebo Juda meghere nke oma, ma ha ga-anwale ogbo ahụ di ndu mgbe e meghere ha. N'ihia nke a, anu ohia ano nke Mkpughe e jikotara na akara ano mbu ahụ, na Miller, kporo ogbo ahụ oku ka ha "bia hu."

Ahuru m mgbe Nwa Aturu ahụ meghere otu n'ime akara ndi ahụ, m wee nu, di ka uda egbe eluigwe, ka otu n'ime anu ohia ano ahụ na-asi, Bia hu. M wee lee, ma le, otu inyinya ocha: onye nokwasiri ya nwere uta; e wee nye ya okpueze: o puo, na-emeri, na kwa ka o merie. Ma mgbe o meghere akara nke abuo ahụ, anu ohia nke abuo ahụ ka m nuru ka o na-asi, Bia hu. O wee puta inyinya ozo nke bu uhie: e wee nye onye nokwasiri ya ike iwepu udo n'awa, ka ha wee gbuo onwe ha: e wee nye ya nnukwu mma agha. Ma mgbe o meghere akara nke ato ahụ, anu ohia nke ato ahụ ka m nuru ka o na-asi, Bia hu. M wee hu, ma le, otu inyinya ojii; onye nokwasiri ya nwekwara akpirikpa ego n'aka ya. M wee nu olu n'etiti anu ohia ano ahụ ka o na-asi, Otu ntutu oka wit maka otu peni, na ntutu oka bali ato maka otu peni; hukwa na i mebighi mmanu na mmanya. Ma mgbe o meghere akara nke ano ahụ, anu ohia nke ano ahụ ka m nuru olu ya ka o na-asi, Bia hu. M wee lee, ma le, otu inyinya acha aja aja: aha onye nokwasiri ya bu Onwu, Hel so kwa ya n'azu. E wee nye ha ike n'elu otu uzọ ano nke uwa, iji mma agha, na agu, na onwu, na site n'anu ohia nke uwa gbuo mmadu. Nkpughe 6:1-8.

O bu Kraist, onye e ji Nwa-odum nke ebo Juda nochite anya ya, onye meghere akwukwo ahụ e ji akara asaa kaa akara n'akwukwo Mkpughe, o bukwa Nwa-odum nke ebo Juda ahụ meghere ola ndi di oké onu ahia Miller debere n'elu tebul, ma mesia kposaa ka mmadu nile "bia hu."

E gosiri n'elu chaati ndi osu uzọ nke 1843 n'uzo doro anya nke ukwu, bu eziokwu ndi ahụ o choputara; bu nke Sister White kwuru na aka Onyenwe anyi duziri, nke bukwa otu aka ahụ a na-ahughi anya nke wetara Miller akpa juputara na ola di oké onu ahia. Chaati nari ato ndi e meputara n'afọ 1842 bu mmezu nke iwu Habakkuk nyere ka e dee ohu ahụ ma mee ka o doo anya n'elu tebul. Tebul Miller nke di n'etiti ime ulo ya nochiri anya chaati nari ato ahụ (tebul) ndi ozi Millerait kporo uwa n'afọ 1842 na 1843. Chaati ahụ, ya na chaati ndi osu uzọ nke 1850, bu "tebul" ndi ahụ nke Habakkuk isi nke abuo.

"O bu ama jikotara onu nke ndi nkuzi na akwukwo akuko banyere Obibia nke Abuo, mgbe ha kwu n'elu 'okwukwe mbu ahụ,' na mbiputa nke chaati ahụ bu mmezu nke Habakkuk 2:2, 3. O buru na chaati ahụ bu isiokwu amuma (ma ndi na-agonari ya na-ahapu okwukwe mbu ahụ), mgbe ahụ o na-eso na BC 457 bu afọ a ga-esi malite igu ubochi 2300 ahụ. O di mkpa na 1843 buru oge mbu e biputara ya ka 'ohu ahụ' wee 'nochie,' ma o bu ka e nwee oge nchere, n'ime ya ka otu umu agboghọ na-amaghi nwoke ahụ ga-amaghari ma hie ura n'isiokwu ukwu nke oge, kpomkwem tupu e tetaa ha site n'iti Mkpụ Etiti Abali." James White, Second Advent Review and Sabbath Herald, Volume 1, Number 2.

Ndi malitere iza ozi ahụ (ola di oké onu ahia) nke e mesiri nochiri anya ya n'elu tebul Habakkuk, bu na mmalite ole na ole; ma site n'ikwado ukpuru otu ubochi maka otu afọ n'August 11, 1840, ndi mmadu "mubara gho igwe mmadu."

"N'oge ahụ kpomkwem e gosiputara, Turkey, site n'aka ndi nnochiri anya ya, nakweere nchebe nke ike ndi jikoro aka nke Europe, ma si otu a tinye onwe ya n'okpuru njikwa nke mba ndi Kraist. Ihe omume ahụ mezuru amuma ahụ kpomkwem. Mgbe a matara ya, igwe mmadu di

ukwu kwenyesiri ike n'eziri ezi nke ukpuru nkowa amuma nke Miller na ndi ya na ya so nakweere, e wee nye mmeghari obibia ahụ nnukwu mkpali di itunanya. Ndi nwere mmuta na onodu di elu jikotara onwe ha na Miller, ma n'ikwusa ma n'ibiputa echiche ya, ma site n'afọ 1840 ruo 1844 oru ahụ gbasara ngwa ngwa." The Great Controversy, 334, 335.

Mgbe ahụ igwè mmadu ahụ malitere ikpaghasi ọla ndi ahụ. N'oge ahụ Miller ga-amata igbasa ọla ndi ahụ. Okwu ahụ bu "igbasa" bu otu n'ime akara ngosi ndi bu isi nke "ugboro asaa" nke Levitikos iri abuo na isii, ma Miller jiri udi di iche iche nke okwu ahụ bu "igbasa" ugboro iri n'ikowa nro ya. "Iri" bu akara nke ule, ma o na-egosi nghota ziri ezi banyere ihe o putara n'akara ngosi nke ọla Miller ndi "a gbasasiri" dika ule amuma nye ndi ogwugwu nke uwa biakwutere ha.

Iju aju nke nkume di oké onu ahia nke "oge asaa" bu nkume mbu Laodisia Adventizim wepuru n'akuku, dika ha dara n'ule "ichusasi" nke Mosis, nke Elaija (Miller) wetara, n'afọ 1863. Site n'oge ahụ gawa, a ga na-achusasi nkume ndi ahụ nke ukwu kari, na-agwakota ha na ndi adigboroja, ma n'ikpeazu kpuchie ha kpamkpam. Ikpuchi nkume ndi ahụ di oké onu ahia ga-emesi ruo n'ebe a ga-ebibi igbe ahụ (Akwukwo Nso).

N'ohu Miller, e nwere odiche doro anya n'etiti "ugboro asaa" mbu Miller ji okwu "chusasi," na ugboro ato ikpeazu o ji okwu ahụ. Mgbe o kwusiri "chusasi" "ugboro asaa," "o nwere nkuda mmuo na nkuda obi kpamkpam, wee nodu ala bee akwa."

Tupu Kraist, onye e gosiputara di ka Odum nke ebo Juda, amalite oru ya nke ikpoghe akwukwo ahụ e ji akara asaa mechie n'akwukwo Mkpughe, Jon bere akwa. Jon na Mila abuo bere akwa mgbe ha ghotara na e liela igbe ahụ (Okwu Chineke) n'okpuru ọla ugha.

M hukwara n'aka nri nke Onye ahụ nke no odu n'ocheeze otu akwukwo e dere n'ime ya na n'azu ya, ewerekwa akara asaa mechie ya. M hukwara otu mmuo ozi di ike ka o na-ekwusa n'oke olu, Onye kwesiri imeghe akwukwo ahụ, na itoghe akara ya? O dighikwa onye obula n'elugwe, ma o bu n'uwa, ma o bu n'okpuru uwa, nwere ike imeghe akwukwo ahụ, ma o bu obuna ile ya anya. Ebe m bere akwa nke ukwu, n'ihia na a hughia onye obula kwesiri imeghe na igu akwukwo ahụ, ma o bu obuna ile ya anya. Otu n'ime ndi okenye ahụ wee si m, Ekwela akwa: lee, Odum nke agburu Juda, Mgborogwu Devid, emeriela imeghe akwukwo ahụ, na itoghe akara asaa ya. Mkpughe 5:1-5.

Mgbe iju aku ndi ahụ Miller choputara ma gosi uwa nogidere na-arị elu ruo n'oke nke e bibiri Akwukwo Nso ahụ (igbe ahụ), mgbe ahụ Miller bere akwa.

"Mgbe ahụ, ahuru m na n'etiti nkume di oké onu ahia na ego ndi ahụ bu nke eziokwu, ha achusasiwo onu ogugu a na-apughia iguta aguta nke nkume di oké onu ahia adigboroja na ego ugha. Iwe were m nke ukwu n'ihia omume ha ruru aru na enweghi ekele ha, m wee baara ha mba ma takwaa ha uta n'ihia nke a; ma ka m na-abari ha mba, ka ha na-achusasi kwu nkume di oké onu ahia adigboroja na ego ugha ahụ n'etiti ndi nke eziokwu."

"Mgbe ahụ, iwe juru m n'ime mkpuru-obi anu ahụ m, m wee bido iji ike anu ahụ chupu ha n'ulo ahụ; ma ka m na-achupu otu, mmadu ato ozo ga-abata, wee bubata unyi na mkpuru osisi akpukpo, na aja, na udi mkpofu di iche iche, ruo mgbe ha kpuchiri nkume bara ezigbo uru

niile, dayamond niile, na ego niile, nke a kwusiri kpmkpam ka a ghara ihu ha anya. Ha dokwara igbe m n'ibe ma chusasija ya n'etiti mkpofu ahụ. Echere m na o dighi onye o bula na-elebara mwute m ma o bu iwe m anya. Obi dara m kpmkpam, ume adikwaghikwa m n'obi, m wee nodu ala bee akwa."

N'oge a n'ime nro ya, e jirila okwu ahụ bu "gbasasija" ugboro "asaa." Mmeghari ikpeazu ato ahụ di iche na nke mbu asaa, si otu a tnye akara amuma n'elu mgbasasija asaa ahụ dika ihe nnochianya nke "oge asaa" nke Levitikos iri abuo na isii. Nro nke abuo nke Miller, dika nro nke abuo nke Nebukadneza, na-egosiputa n'uzo ihe nnochianya "oge asaa" ahụ.

Di ka o mere Jon n'Akwukwo Mkpughe isi nke ise, mgbe Miller bere akwa, nwoke ahụ na-ehicha unyi (Odum nke ebo Juda), wee "meghee onu uzo" banye n'ime ulo ahụ. Nnochite anya a na-ahụ anya nke Nna ahụ jidere akwukwo ahụ nke e ji akara asaa kaa, nke o dighi mmadu puru imeghe, nke kwa mere ka Jon bee akwa, bidoro n'amaokwu nke mbu nke isi nke ano.

Mgbe nke a gasiri, m lere anya, ma, lee, e meghere onu uzo n'eluigwe: olu mbu ahụ nke m nuru di ka nke opi na-agwa m okwu; nke siri, Rigo ebe a, m ga-egosikwa gi ihe ndi ga-eme n'odinihu. Mkpughe 4:1.

Miller bere akwa ma hu ka e meghere onu uzo. "Ka m no otu a na-akwa akwa ma na-eru uju n'ihu nnukwu onwu m na ibu oru m ga-aza ajuju banyere ya, echetara m Chineke, kpee ekpere n'ike ka O zitere m enyemaka. Ozugbo ahụ ka onu uzo meghere, otu nwoke wee banye n'ime ulo ahụ, mgbe ndi mmadu niile hapuru ya; ya onwe ya, ebe o jide ihe a na-eji ehicha unyi n'aka, meghere windo ndi ahụ, wee malite ihichapu unyi na irighiri ihe n'ime ulo ahụ." Odum nke ebo Juda na nwoke ahụ jide ihe ihicha unyi bjarutere n'oge e meghere onu uzo, mgbe Jon na Miller bere akwa. Mmeghe nke onu uzo bu akara nke mgbanwe n'oge nkesa nke Chineke.

Ya na Miller, o bere akwa, e mepere uzo, ma o kpekwaro ekpere. "Enwere m nkuda mmuo na nkuchi obi n'uzo zuru ezu, m wee nodu ala bee akwa. Ka m no n'ebe ahụ na-akwa akwa ma na-eru ujú n'ihu nnukwu onwu m na ibu oru m ga-aza ajuju banyere ya, echetara m Chineke, m wee kpee ekpere n'ezi aguu ike ka O zitere m enyemaka. Ozugbo ahụ, uzo mepere, otu nwoke wee banye n'ulo ahụ, mgbe ndi mmadu niile hapuru ya; ma ya, ebe o ji ahija ntucha unyi n'aka, meghere windo ndi ahụ, wee malite ihichapu unyi na mkpofu n'ime ulo ahụ."

Ekpere nke bu ihe iriba ama n'akuko ihe mere eme nke ubochi ikpeazu, bu ekpere nke e gosiri site n'aka Daniel na ndi dike ato ahụ n'isi nke abuo, nakwa site n'aka Daniel n'isi nke itoolu. O bu ekpere Levitikos iri abuo na isii nke "ugboro asaa," nke ndi ama abuo nke Mkpughe iri na otu ga-ekpe mgbe ha ghotara na a chusasijo ha. Ndi ama abuo ahụ ga-emeghachi ihe Daniel mere n'isi nke itoolu, mgbe o matara na a "chusasijo" ya dika mmezu nke obubu onu nke Mozis. Ndi ama abuo ahụ ga-emeghachi ihe Miller gosiputara n'nro ya mgbe o rutere n'ebe e chusasijo ola ya di oké onu ahia "ugboro asaa."

Mgbe e kpere ekpere ahụ, a meghere uzo, nwoke ahụ na-ehicha unyi bjarutere, ime ulo ahụ wee buru ihe efu. Igwe ndi ajo omume ahụ apula, oge ntuziaka ohuru eruola. Mgbe ahụ, Odum sitere n'ezi-na-ulo Juda, onye ihe ife ya di n'aka Ya, "meghere windo ndi ahụ, wee malite ichacha unyi

na mkpòmkpò ahìhìja n'ime ụlọ ahụ,” ma ka “Ọ na-achacha unyi na mkpòmkpò ahìhìja ahụ, ọla ụgha na ego adìgboroja niile biliri wee pụọ n'ụzọ windo ahụ dika igwe ojii, ifufe wee buru ha pụọ.”

Windo ndi ahụ e meghe na-egosikwa nkewa, n'ihì na dika a na-ebupụ ahìhìja n'ime windo, ndi ahụ mezuru iwu ahụ a hụrụ na Malakai, nke na-eduzi “ndi nchụàjà” nke ụbọchì ikpeazu ka ha, “Wetanụ unu ụzọ n'ụzọ iri niile n'ụlọ nkwaqoba, ka ihe oriri wee di n'ụlọ m, ma nwaleenu m ugbu a n'ihe a, ka Jehova nke ndi agha kwuru, ma ọ buru na agaghì m emeghere unu windo nke eluigwe, ma wụkwasi unu ngozi nke na agaghì enwe ebe ga-ezuru inata ya.” Ụzọ ahụ e meghe na windo ndi ahụ e meghe na-anochi anya mgbanwe n'usoro oge nkesa nke na-emezu n'oge a na-ewepụ ndi nchụàjà ojọ, ma a na-agozi ndi nchụàjà ezi omume.

Ka nwoke ahụ ji ájá ákwà na-ehicha ihe malitere isachapụ ala ya, Miller mechiri anya ya nwa oge. “N'etiti mkpọtụ na mmeghari ahụ, emechiri m anya m nwa oge; mgbe m meghe ha, ihe mkpofu ahụ niile apuwo. Nkume di oké ọnu ahia, dayamond, mkpuru ego ọlaedo na ọlaocha, gbasasiri n'uba n'ime ụlọ ahụ dum.” Mgbe ahụ, e kewapuru nke di oké ọnu ahia na nke rere ure nke oma kpamkpam.

Mgbe ahụ, e debere igbe ukwu ahụ n'elu tebul, a tubakwa ọla ndi ahụ gbasasiri n'ime ya. “Mgbe ahụ, o debere n'elu tebul otu igbe, nke di ukwu kari ma maa mma kari nke mbu, wee chikotaa ọla ndi ahụ, daimond ndi ahụ, mkpuru ego ndi ahụ, n'aka juru, ma tuba ha n'ime igbe ahụ, ruo mgbe ọbuna otu adighi fodu, ọ bu ezie na ufodu n'ime daimond ndi ahụ adighi ibu kari isi agiga.” Mgbe ahụ, e kpokotara eziokwu ndi bu ntọala nke Miller, ọ bughì naani na Akwukwo Nso, kama kwa na Mmụọ Amuma, ma eziokwu ndi ahụ maa mma kari ma na-enwukwa ihè kari ka ha di na mbu.

Ka anyi na-enyocha ọhụ nke Osimiri Ulai n'usoro ozi ahụ e meghe n'afọ 1798, a ghaghì ighota na ufodu n'ime eziokwu ndi ahụ ka e debere okè site n'usoro e nyere Miller. A ghaghikwa itu anya na ufodu n'ime eziokwu ndi ahụ ga-adikwa ukwu ma maa mma kari, ọbuna ọ buru na ufodu n'ime ha puru iyi ka ha di nta ma ọ bu buru ihe di ntakiri.

Mgbe e weghachiri eziokwu ndi ahụ, a na-etinye ha n'ime igbe ka ukwu, mgbe ahụ a na-akpokwa ọzọ, ọ bughì site n'aka Miller, kama site n'aka Kraist, (onye bu nwoke nke ahìhìja uzuzu, onye bukwa Ọdum nke ebo Juda) ka e si, “bia hụ.” Nke a na-egosi na mmeghe nke ihe a kara akara ka emechara ugbu a, mmeghe ikpeazu ahụ bukwa Mkpughe nke Jizos Kraist nke na-eme ozugbo tupu oge amara emechie, ma ọ bu dika Nwanyị White siri kowaa ya, mgbe nwoke nke ahìhìja uzuzu abanyela.

“Elelere m n'ime igbe ahụ, ma anya m turu n'onwunwa n'ihì ihe m huru. Ha na-enwu ugboro iri kari ebube mbu ha. Echere m na a sachapuru ha n'aja site n'ukwu ndi ajo mmadu ahụ ndi gbasasiri ha ma zoda ha n'uzuzu. E debere ha n'usoro mara mma n'ime igbe ahụ, onye ọbula n'onodu ya, na-enweghi ihe mgbu anya ọbula nke nwoke ahụ tubara ha n'ime ya. E tiri m mkpu n'ihì ọnu di ukwu, mkpu ahụ wee kpotee m n'ura.” Early Writings, 83.

Oge ichere na nkụda mmụọ mbụ bjarutere n’abalị iri na asatọ nke ọnwá Julai, afọ 2020, ma kemgbe ọnwá Julai nke afọ 2023, Ọdum nke ebo Juda anọwo na-emege akara nke ozi nke Mkpughe nke Jisọs Kraịst. Mmeghe akara ahụ gụnyekwara akwụkwọ Daniel, anyị ga-emechaa nlebara anya anyị banyere nrọ Miller n’isiokwu na-esonụ.

A na-arụ ọrụ nwoke ahụ ji ahịhịa ájá eme ihe n’ime nkwardo ya na “ndị nchụàjà amamihe,” ma ọrụ ndị “ndị nchụàjà” ahụ, ndị bụ ndị àmà abụọ nke Mkpughe isi nke iri na otu, ndị kwa bụ ọkpụkpụ akọrọ e mere ka ha dị ndụ ọzọ nke Ezikiel isi nke iri atọ na asaa, ka a na-anọchitekwa anya ha site n’ahiriokwu ndị ọzọ nke Okwu Chineke. Anyị ga-eji ufodu n’ime ahiriokwu ndị ahụ dị ka ndị àmà nke abụọ maka ihe anyị achoputala banyere nrọ nke abụọ nke William Miller.

“E nyere Akwụkwọ Nso maka uru anyị ka anyị wee nweta nkuzi n’ezi omume. Ebili oku dị oké ọnu ahia ekpuchiela site n’urukpuhode nke njehie, ma Kraịst dị njikere ikpochapụ igwe ojii nke njehie na nkwenkwe ugha, ma kpugheere anyị ihè nke ebube Nna, ka anyị wee kwuo dika ndị na-eso ụzọ ahụ kwuru, ‘Ọ bughị na obi anyị nọ na-enwu n’ime anyị, mgbe Ọ na-agwa anyị okwu n’uzọ?’” Publishing Ministry, 68.